

ГРОМАДСЬКА РАДА ВСЕУКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА ОБ'ЄДНАНЬ
ПРИРОДООХОРОННОГО СПРЯМУВАННЯ ПРИ МІНІСТЕРСТВІ
ЕКОЛОГІЇ
ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ

Міністру екології та природних ресурсів України
п. Злочевському М. В.
вул. Урицького, 35, м. Київ, 03035

Копія:
Державна екологічна інспекція України
п. Жилі П. Б.
пров. Новопечерський 3, корп., 2, м. Київ, 01042

*Щодо недопущення заліснення унікальних
степових ділянок Бережанського Опілля
(Західно-Подільське горбогір'я)*

СКАРГА

Шановний Миколо Владиславовичу!

Громадська рада всеукраїнських організацій та об'єднань природоохоронного спрямування при Міністерстві екології та природних ресурсів України висловлює Вам свою повагу та повідомляє про таке.

За період 2005-2010 років фахівцями Державного управління охорони навколишнього природного середовища у Тернопільській області, Інституту екології Карпат НАНУ, Львівського національного університету імені Івана Франка, Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, природного заповідника "Медобори", низки громадських природоохоронних організацій України, в рамках діяльності з формування Національної екомережі України, процесу розширення територій природно-заповідного фонду України, всеукраїнської громадської кампанії "Збережемо українські степи!", було підготовлено та подано на

розгляд органів державної влади Тернопільської області відповідні наукові обґрунтування на заповідання особливо цінних ділянок природи Опілля, в тому числі рідкісних в цьому регіоні лісових, лучно-степових та степових біотопів. Зараз на розгляді Держуправління більше 100 таких обґрунтувань, а кожен п'ятий матеріал стосується Опілля. В 2011 році Міністерством екології та природних ресурсів України погоджено організацію двох ботанічних заказників загальнодержавного значення у Бережанському районі: «Жолоби» орієнтовною площею 60 гектарів і «Долини» - площею 50 гектарів.

Територія Опілля представлена цінними цілиними степовими і лучно-степовими ділянками (обґрунтування щодо створення НПП "Бережанське Опілля" підготовлене Інститутом екології Карпат НАН України, Кагало О.О., див. додаток: *НАУКОВА ДОВІДКА*), які в екомережі становлять основу міжрегіонального екокоридору. Фрагмент меридіанного екокоридору загальнодержавного значення простежується в західній частині області в Опільському горбогірно-лісовому районі як складова частина Дністровського екокоридору міжнародного значення. Представники природоохоронних організацій (Люшняк С., Мацуляк Ю., Проців Г., Скіп Н.) оцінюють, що на території проектного НПП «Бережанське Опілля» зростає понад 80 видів судинних рослин, включених до Червоної книги України (2009), що становить понад 65% таких видів у флорі Тернопільської області. Такої іншої території в Україні немає! Ці ландшафти є балочними системами, схилами пагорбів, улоговин, непридатними для ведення сільського господарства.

Повідомляємо Вам, що згадані вище обґрунтування були розглянуті Тернопільським обласним управлінням лісового господарства, ДП «Бережанське лісомисливське господарство» і надано відповідь щодо неможливості заповідання запропонованих територій, в т.ч. степових цілиних ділянок (відповідь додається). У той же час, з використанням матеріалів обґрунтувань на заповідання, органами лісового господарства було подано до Тернопільської ОДА обґрунтування щодо передачі цих територій до власності лісового відомства під заліснення. Частину територій вже було заліснено незаконним шляхом раніше, підготовка відповідних

погоджень на них була здійснена тільки тепер (аналіз розпоряджень Голови Тернопільської ОДА В. А. Хоптяна в період з грудня 2010 р. по квітень 2011 р. про надання ДП «Бережанське лісомисливське господарство» в постійне користування земельних ділянок для ведення лісового господарства – створення нових лісових насаджень додається).

Звертаємо Вашу увагу, що перешкоджання з боку територіальних органів лісового господарства розширенню ПЗФ України, формуванню Національної екомережі України та регіональних екомереж є постійною протягом останніх років. Виступи керівників та представників лісового відомства на засіданнях Координаційної ради з питань формування Національної екомережі, а також на засіданнях відповідних регіональних координаційних рад постійно підтверджують небажання розширювати ПЗФ України за рахунок земель лісового фонду, що суперечить документам, схваленим Верховною Радою України та Уряду. Наведений нами приклад свідчить про наміри привласнення і заліснення тих земель, які до лісового фонду завідомо не належать, а навпаки, являють собою унікальні степові екосистеми, де зростає велика кількість червонокнижних видів рослин, і які є перспективними для створення об'єктів державного заповідного фонду.

Просимо Вас надати доручення для повноцінного вивчення ситуації, а також, у рамках компетенції, здійснити дії, спрямовані на відміну розпоряджень Тернопільської ОДА (від 21 грудня 2011 р. №1056, від 12 березня 2011 р. №159, від 28 березня 2011 р. №190, від 20 квітня 2011 р. №282), а також не допустити підписання подібних розпоряджень в подальшому.

Вимагаємо, у встановлені чинним законодавством України терміни, розглянути зазначену ситуацію та здійснити відповідні заходи реагування по суті скарги, про що повідомити письмово членів Громадської ради.

З повагою,

Голова Громадської ради

А. І. Єришева

НАУКОВА ДОВІДКА

про цінність біогеоценотичного покриву Опілля

Про особливість збереження червонокнижних рослин на Опіллі пишуть у працях Заверуха Б., Синиця Г., Черняк В., Денисюк Г., Любченко В., Грущинська І. та ін. Досить значну увагу слід приділити, пишуть науковці, в майбутньому і дослідженню ентомофауни. У статті професора Володимира Черняка «Червонокнижні рослини на природо-охоронних територіях Бережанського горбогір'я Тернопільської області» (2006), описані відомості про 43 види рослин Червної книги України, що зустрічаються на території області, і зокрема Бережанського Опілля.

Особливості геоморфологічної структури регіону й розташування його в маргінальних зонах різних фітогеографічних хорій зумовили наявність великої кількості раритетних видів у складі флори, - пише в науковому обґрунтуванні Кагало О.О. Так, на території проектного НПП за попередніми даними росте понад 65 видів судинних рослин, включених до Червної книги України (2009), що становить понад 50% таких видів у флорі області загалом. Крім того, на цій території росте багато видів, що охороняються на регіональному рівні.

Панівними типами рослинності в доагрокультурній на цій території були дубово-грабові й дубові ліси та лучні степи й остепнені луки, траплялися фрагменти букових деревостанів на межі їх суцільного поширення. Нині більша частина території, що була зайнята степовою рослинністю – розорана, площі лісів зменшилися майже в 15 разів. Особливу природоохоронну цінність нині становлять залишки природної степової і наскельно-степової рослинності, що збереглися на стрімких схилах каньйоноподібних долин річок, на схилах та відслоненнях пагорбів та умовно корінна лісова рослинність, зокрема букові ліси на східній межі їхнього суцільного ареалу, які найкраще збереглися саме на цій території.

На території проектного НПП «Бережанське Опілля» представлено 10 типів синтаксонів, що включені до нового видання Зеленої книги України

(2009). Загалом, за попередніми даними, вони представлені на території проєктованого парку 32 типами угруповань рангу асоціації, що становить понад 35% від загальної кількості раритетних синтаксонів Тернопільщини (Кагало О.О.)

Типовими угрупованнями Бережанського Опілля є: буково-широколистяні, лучні; лучно-степові, лісові; лісові широколистяні; лісові буково-широколистяні; лісові широколистяні.

Заповідання даних природних комплексів буде значним внеском в розвиток Всеєвропейської і Національної екомережі.